



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v hlavním líčení, konaném dne 4. října 2024 v senátě složeném z předsedy Mgr. Tomáše Boučka a přísedících Květy Knoflíčkové a Vladislava Bezděka,

takto:

Obžalovaný

■■■■■

nar. ■■■■■ v ■■■■■ ■■■■■, bytem ■■■■■, ■■■■■
■■■■■

je vinen

že

dne 22. července 2023 kolem 22:40 hodin poté co opustil oslavu v objektu ■■■■■, ■■■■■ a chtěl na koloběžce odjet do obce ■■■■■ okres ■■■■■, došlo na křižovatce u této ■■■■■ mezi ním a ■■■■■ nar. ■■■■■, ke slovní potyčce, v rámci které mu ■■■■■ vyčítal, že není osvětlen, následně si navzájem vulgárně nadávali, poté obžalovaný na koloběžce křižovátku přejel a pokračoval po silnici č. ■■■■■ v jízdě směrem na obec ■■■■■ při cestě jej ■■■■■ jedoucí za ním na motocyklu dostihl a za křižovatkou jej zezadu uhodil do zátylku, v důsledku čehož obžalovaný spadl do pravého příkopu u silnice, odkud vylezl a po silnici na koloběžce pokračoval dál, objel zde na silnici čekajícího ■■■■■ který jej opět předjel a při míjení jej opětovně udeřil do zátylku, obžalovaný spadl do pravého příkopu u silnice a poté, co opět vylezl na silnici a uviděl zde na

Shodu s prvopisem potvrzuje Mgr. et Mgr. Jiřina Pavlovičová

motorce sedícího [REDAKCE] [REDAKCE] tohoto silou oběma rukama strčil do prsou a porazil ho spolu s motorkou na silnici, obžalovaný zůstal na místě a čekal, a když se poškozenému [REDAKCE] podařilo postavit se na nohy, tak jej chytil a přetočil ho tak, že se poškozenému dostal za záda, oba spadli na zem, kde obžalovaný poškozeného [REDAKCE] [REDAKCE] přetočil tak, aby ležel zády na jeho břiše a mohl jej tak lépe držet, a této polohy poškozeného využil k tomu, že mu horní končetinu – předloktí obtočil kolem krku a mechanickým smáčknutím tlakem velké intenzity působícím na krk (tzv. kravata) poškozeného rdousil, čímž u poškozeného došlo po několika minutách k uzavření dýchacích cest, což vedlo k výraznému překrvení měkkých pokrývek lebních s tečkovitými krevními výronky, k překrvení omozečnic, k otoku mozku a otoku plic, krevním výronkům ve svalovině krku a v okolí hrtanových chrupavek, krevním výronkům pod hrtanovým poklůpkem a zlomenině pravého velkého rohu jazyčky, v důsledku udušení zardoušením pak [REDAKCE] [REDAKCE] na místě zemřel,

tedy

jinému úmyslně způsobil těžkou újmu na zdraví a způsobil takovým činem smrt,

čímž spáchal

zločin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku, a

odsuzuje se

podle § 145 odst. 3 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání **osmi (8) let**.

Podle § 56 odst. 3 trestního zákoníku se pro výkon tohoto trestu zařazuje do **věznice s ostrahou**.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit poškozené [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE] se sídlem [REDAKCE] na náhradu škody částku 15 071,25 Kč s úrokem z prodlení ve výši 12,75 % ročně, a to od 2.5. 2024 do zaplacení.

Podle § 228 odst. 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit poškozeným na náhradu nemajetkové újmy v penězích:

- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] částku 850 000 Kč,
- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] částku 850 000 Kč,
- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] částku 750 000 Kč,
- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] částku 640 000 Kč,
- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] [REDAKCE] částku 640 000 Kč,
- [REDAKCE] [REDAKCE] nar. [REDAKCE], bytem [REDAKCE] [REDAKCE] částku 640 000 Kč.

Odůvodnění

1. Z důkazů, provedených v hlavním líčení, byl spolehlivě zjištěn shora uvedený skutkový stav.
2. Obžalovaný již v přípravném řízení podrobně popsal samotný incident s poškozeným i to, co mu předcházelo. Podle jeho výpovědi odjel z oslavy narozenin kamaráda. krátce po opuštění místa, kde se oslava konala, se potkal na křižovatce poškozeným na motorce, který mu začal vulgárně nadávat. ptal se ho, co tam dělá na koloběžce, když není osvětlený. Obžalovaný přejel křižovatku a pokračoval v cestě. Najednou ucítil ránu zezadu do hlavy. Poškozený ho srazil

z koloběžky a on spadl do rigolu vedle silnice (v další výpovědi pak připustil, že spadl pouze na silnici před koloběžku). Přitom mu stále nadával. Obžalovaný se zvedl a pokračoval v cestě. Po chvíli znovu uviděl poškozeného, jak stojí rozkročený uprostřed silnice a stále nadává. Obžalovaný ho objel a pokračoval v cestě. Po chvíli opět ucítil ránu zezadu do hlavy, poškozený jej opět srazil do rigolu. Spadl hlavou do trávy. Když z rigolu vylezl, poškozený seděl na motorce na kraji silnice, stále nadával a začal se po obžalovanému sápat, resp. dělal něco rukama, zasáhl obžalovaného do ruky. Obžalovaný do něj strčil, rukama do prsou a poškozený i s motorkou spadl. Obžalovaný očekával, že už to skončí, říkal mu, ať už toho nechá. Poškozený se ale zvedl a začal se na obžalovaného sápat. Neví, jestli do něj bouchal nebo ne, to už si nepamatuje, nakonec se ale oba chytli kolem krku, spadli na zem a obžalovaný si nějak poškozeného přetočil, aby ho mohl lépe držet. Ten mu pak ležel na přední části těla svými zády. Poškozeného držel přes ruce, nikoli kolem krku. Poškozený měl ruce pokrčené v loktech a obžalovaný ho objímal přes jeho předloktí. To si dobře pamatuje, vylučuje, že by ho držel kolem krku. Obžalovaný si myslí, že poškozený si mohl svými pěstmi tláčit na krk a tím mohlo dojít ke zlomení jazyčky. Chtěl mu pouze zabránit v tom, aby ho mohl znovu napadnout. Poškozený byl zavalitě postavy, silnější než on, bál se ho. Je si zcela jistý, že poškozený ležel zády na jeho hrudníku. Takhle ho držel do té doby, než přijeli dvě dívky. Neví, jak dlouho to trvalo. Po jejich příjezdu poškozeného pustil, když slyšel, že chrápe a měl zato, že je opilý a usnul. Vysoukal se tedy z pod jeho těla, nechal ho ležet a postavil motorku, ze které vytékal benzín. Pak vylíčil dívkám, co se stalo., přitom se na místě zdržel ještě pár minut. Dívky řekly, že zavolaly policii a on jim řekl, že jede pryč, neboť měl pivo a nechce mít problémy. Dalším důvodem odjezdu z místa byl stálý strach z poškozeného. Z místa pak odjel.

3. Zde je třeba konstatovat, že výpověď obžalovaného je jediným důkazem, který vypovídá o průběhu incidentu, kterému od počátku až do konce nikdo jiný přítomen nebyl. Soud tedy vycházel přirozeně z jeho výpovědi při koncepci skutkového děje. Výjimku ovšem tvoří části děje, kde se výpověď obžalovaného dostává do rozporu s dalšími důkazy. Konkrétně jde o samotný mechanismus usmrcení poškozeného. O tom bude soud hovořit níže.
4. Svědkyně [REDAKCE] a [REDAKCE] se na místo incidentu dostavily až v době, kdy obžalovaný a poškozený leželi na zemi. Obě popsaly, jak vnímaly polohu obou mužů. Obě se shodly, že poškozený ležel čelem k obžalovanému. To je ale v příkrém rozporu s výpovědí obžalovaného, ale také v rozporu se znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství (viz níže). Svědkyně jinak vypovídaly o tom, co jim k celé události sdělil na místě obžalovaný. Tyto informace se v podstatě shodovaly s tím, co vypověděl sám obžalovaný. Co považuje soud za nejpodstatnější z obou výpovědí je sdělení svědkyně [REDAKCE] že obžalovaný držel poškozeného pravou rukou pod helmou. Takový popis odpovídá totiž právě způsobu držení v tzv. kravatě.
5. Svědci [REDAKCE] a [REDAKCE] nesdělili ke skutku jako takovému nic podstatného. Svědek [REDAKCE] na místě hovořil se svědkyněmi [REDAKCE] a [REDAKCE] které mu sdělili to, co vyplývá i z jejich výpovědí. Viděl zde také obžalovaného manipulovat s motorkou, nehovořil s ním. Svědci [REDAKCE] a [REDAKCE] jsou policisté, kteří se na místo dostavili jako zasahující hlídka a především popsali svou činnost na místě samém, zejména pokus o oživení poškozeného.
6. Výše uvedení svědci se také vyjadřovali k přilbě, kterou měl poškozený na hlavě. S ohledem na to, že její podíl na zranění a smrti poškozené vyloučili znalci (viz níže), soud se těmito výpověďmi nepovažuje za nutné dále blíže zabývat.
7. Podstatným důkazem je znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství. Z jeho závěrů vyplývá, že zemřelý byl [REDAKCE] muž, jeho hmotnost činila 110 kg, měřil 187 cm,

kostra a svalstvo bylo přiměřeně vyvinuto, jeho výživa byla nadměrná. Při pitvě byly zjištěny známky dušení – tj. červenofialové mrtvolné skvrny, překrvení očních spojivek a krevní výron pod spojivkou levého oka, výrazné překrvení měkkých pokrývek lebních s tečkovitými krevními výronky, překrvení omozečnic, otok mozku (1.330 gramů) se spodinovými otlakovými kužely, akutní rozedma plic, tečkovité krevní výronky pod poplicnicí a osrdcem, otok plic (pravá 920 gramů, levá 1.020 gramů), zpěněná tekutina v průduškách, akutní rozšíření pravé komory srdeční, překrvení orgánů a tekutá krev. V souvislosti se rdoušením (resp. mechanickým smáčknutím krku horní končetinou – předloktím tzv. „kravatou“) byla dále zjištěna zlomenina pravého velkého rohu jazyčky, krevní výrony ve svalovině přední strany krku, v řídkém pojivu v okolí hrtanových chrupavek a pod sliznicí poklůpku hrtanového. V souvislosti s oživovacími pokusy byla zjištěna stopa po injekčním vpichu v pravé loketní jamce a stav po zavedení nitrokostní kanyly, oděrky nad hrudní kostí, oboustranné sériové zlomeniny žeber (vpravo zlomeno 2. – 4. žebro, vlevo zlomeno 1.- 5. žebro), příčná zlomenina hrudní kosti a pohmoždění pravé plíce.

8. Při pitvě byly zjištěny tyto chorobné změny: otylost, skleróza tepen centrální 1. stupně, vleklé městnání jater, bulózní (puchýřnatá) rozedma plic, povrchní defekt (tzv. eroze) sliznice jícnu, drobný infarkt horního pólu pravé ledviny staršího data, jizvení a tukové zmenšení slinivky břišní, vleklá žilní nedostatečnost dolních končetin s vleklým vředem kůže nad zevním kotníkem pravé nohy. Uvedené chorobné změny ke smrti nevedly, ani se na ní nepodílely a rovněž ji nikterak neurychlily.
9. Příčinou smrti [REDAKCE] [REDAKCE] bylo udušení zardoušením.
10. Zlomenina pravého velkého rohu jazyčky, krevní výrony ve svalovině strany krku, v okolí hrtanových chrupavek a pod sliznicí hrtanového poklůpku vznikly mechanickým tlakem velké intenzity působícím na krk. Známky dušení byly způsobeny uzavřením dýchacích cest a stlačením krčních cév při rdoušení. Zevní prohlídkou a pitvou nebyla zjištěna poranění charakteristická pro obranu, nález však jednoznačně svědčí pro cizí zavinění. Doba smrti byla stanovena prohlížející lékařkou [REDAKCE] s.r.o. MUDr. [REDAKCE] [REDAKCE] na den [REDAKCE] hodin a odpovídá době ukončení oživovacích pokusů. Stupeň rozvoje posmrtných změn zjištěných i jedním ze znalců přítomným při prohlídce zemřelého na místě činu, a i při pitvě provedené dne [REDAKCE] hodin s přihlédnutím k oděvu, stavu výživy, příčině smrti a místu nálezu, nebyl v rozporu s uvedenou dobou smrti. I přes laicky prováděné oživovací pokusy po dobu 10 minut a navazující rozšíření oživovací pokusy prováděné ZZS po dobu 17 minut se smrt nepodařilo odvrátit vzhledem k tomu, že u postiženého již došlo k ireverzibilním (nezvratným) změnám základních životních funkcí.
11. V průběhu pitvy [REDAKCE] [REDAKCE] byla z hluboké stehenní žíly odebrána krev ke stanovení hladiny alkoholu a moc na toxikologické vyšetření. V krvi byla stanovena hladina 1,42 g/kg ethanolu. Žádné jiné těkavé toxikologicky významné látky nebyly v krvi prokázány. V krvi byla dále stanovena hladina 83 ng/ml delta-9-tetrahydrokanabinolu, svědčící pro ovlivnění touto návykovou látkou. Stanovená hladina THC v krvi svědčí pro ovlivnění návykovou látkou, avšak nelze určit do jaké míry a v jakém rozsahu vzhledem k tomu, že záleží, zdali se jedná o jednorázového či dlouhodobého uživatele.
12. Ze znaleckého posudku dále plyne, že integrální helma, kterou měl poškozený nasazenou na hlavě v době, kdy pachatel vzal poškozeného do tzv. „kravaty“, se na vzniku rdoušení ani průběhu dušení nepodílela.
13. Z doplnku znaleckého posudku pak vyplývá, že zlomenina pravého velkého rohu jazyčky, krevní výrony ve svalovině přední strany krku, v okolí hrtanových chrupavek a pod sliznicí hrtanového poklůpku vznikly mechanickým tlakem velké intenzity působícím na krk. Uchopením a držením

poškozeného v tzv. „kravatě“ lze vznik poranění velmi dobře vysvětlit. Znamky dušení byly způsobeny uzavřením dýchacích cest a stlačením krčních cév při rdoušení. K samotné délce trvání rdoušení, tedy mechanickému smáčknutí krku horní končetinou, než došlo ke smrti poškozeného, se nelze ze soudně lékařského hlediska jednoznačně vyjádřit, neboť závisí na mnoha faktorech, a to síle smáčknutí krku, jaké velké cévy krku jsou smáčkнутy (žíly anebo tepny), resp. zda jsou dýchací cesty stlačeny úplně či neúplně. Z obecného hlediska dochází při pevném nepřerušovaném smáčknutí krku po několika málo minutách ke smrti. V případě, že intenzita smáčknutí je nižší či oběť se brání a má možnost se v průběhu dušení nadechnout, doba přežití se pak prodlužuje. Vzhledem k rozvinutým známkám dušení lze říci, že dušení trvalo po dobu nejméně několika málo minut.

14. Způsobem uvedeným svědkyněmi [REDAKCE] a [REDAKCE] tj. že v době, kdy přijely na místo, tak poškozený ležel na obžalovaném obličejem směrem k němu a obžalovaný měl mít svou horní končetinu kolem ramen, resp. „pod helmou“, myšleno tedy na zadní straně krku, nelze vznik poranění zjištěných při pitvě na přední straně krku vysvětlit.
15. Znalci posudek podrobně a přesvědčivě obhájili i v hlavním líčení. Vyloučili, že by způsob rdoušení poškozeného proběhl tak, jak popisuje obžalovaný, tedy držením přes hrudník. Každý má totiž pud sebezáchovy a i kdyby poškozený měl své dlaně či pěsti v úrovni krku, jistě by jeho snaha byla opačná, tedy oddálit své roce od krku, nikoli se sám rdousit. Při pitvě byly zjištěny známky stlačení krku. To, že při ohledání těla nebyly zjištěny známky poranění krku, není v rozporu s pitevním nálezem. Ty nebyly zjištěny ani při vnější prohlídce před pitvou. Je to proto, že při rdoušení v tzv. kravatě dochází k rozložení síly na větší plochu paže. Zlomenina jazyčky není odvislá od doby rdoušení, ale od síly zmáčknutí. Zlomení jazyčky jako takové nevedlo ke smrti poškozeného, mohlo by dojít k otoku měkkých tkání, které by znesnadňovalo dýchání, ale to až následně. Alkohol ani marihuana v těle poškozeného se nijak nepodílely na smrti poškozeného ani jí nijak neurýchlily. Pokud by se měla na rdoušení nějak podílet helma, resp. upínací řemínek, musela by být zjištěna strangulační rýha. Ta ale nalezena nebyla.
16. Obhajoba, zjevně ve snaze zpochybnit závěry právě citovaného znaleckého posudku, opatřila a soudu předložila znalecký posudek z oboru kriminalistika, odvětví forenzní biomechanika, který se zabýval otázkou, v jakých případech může dojít ke zlomenině jazyčky. Ze závěrů posudku vyplývá, že zlomenina jazyčky je relativně vzácná a dochází k ní při dostatečném tlaku na oblast krku. Z hlediska biomechaniky k dochází ke zlomenině při rdoušení, škrcení škrtidlem, přímým nárazem na krk (např. při dopravní nehodě, kontaktních sportech), při různých pádech (pokud dojde k prudkému nárazu do krku). Může k ní dojít i nepřímým nárazem (to je méně častý případ).
17. Ke zlomenině jazyčky může dojít i při dopravní nehodě motorkáře, kdy upínací řemínek helmy může působit tahovou silou na oblast krku. Jedná se však o vzácné případy, protože přilby a upínací systémy jsou navrženy tak, aby rozložily síly rovnoměrně.
18. Znalec posudek podal v hlavním líčení. Z hlediska skutkového děje, který je předmětem, tohoto řízení, se zdráhal vyslovit závěr, že mohlo u poškozeného dojít ke zlomenině jazyčky pouhým pádem ze stojící motorky. Znalec znovu zdůraznil, že prostý pád s helmou na hlavě by mohl vést ke zlomenině velmi raritně, v literatuře takový příklad nenalezl. Znalec zdůraznil, že pokud by mělo ke zlomenině dojít, musel by motorkář padat „popředu“, tedy obličejem směrem k vozovce, aby došlo k uplatnění setrvačné síly hlavy. Současně by musel být dostatečně upnutý řemínek, který by pak mohl zlomeninu způsobit, neboť by se z něj stala pevná překážka.
19. Po výsledku znalce se k věci znovu vyjádřili znalci z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, kteří byli přítomni jeho výsledku v hlavním líčení. Znalci setrvali na svých předešlých

závěrech a znovu vysvětlili, že kdyby došlo k výraznému působení upínacího řemínku na krk tak, aby došlo až ke zlomení jazyčky, musela by být zjištěna strangulační rýha.

20. K této části dokazování považuje soud za nutné uvést, že znalecký posudek z oboru forenzní biomechaniky je především teoretickou a statistickou prací, která nijak neřeší zde projednávaný případ. Koneckonců to připustil i sám znalec, který se zdráhal aplikovat své závěry na samotného poškozeného. Soud zdůrazňuje, že provedené důkazy nelze vytrhávat z kontextu, soud je naopak povinen je hodnotit jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech (§ 2 odst. 6 trestního řádu). Je proto nutné konstatovat, že způsob, kterým zjevně poškozený spadl z motorky, nesplňuje podmínky ani té nejteoretičtější varianty potenciálního děje, který může vést ke zlomenině jazyčky. Jak už bylo výše řečeno, při popisu skutkového děje vycházel soud především z výpovědi obžalovaného, neboť jiný důkaz k dispozici neměl. Tak je třeba vycházet z toho, že obžalovaný strčil do poškozeného, který seděl obkročmo na stojící motorce. Poškozený následně i s motorkou spadl na zem. Je vyloučené, aby při takovém pádu, kdy poškozený padal současně s motorkou, spadl na vozovku přední stranou těla (obličejem) a mohl se vůbec uplatnit (byť teoreticky) mechanismus, který popisuje znalec, tedy setrvačný pohyb hlavy za současného zbrzdění oblasti přední části krku o řemínek přílby. Navíc, jak už bylo opakovaně konstatováno, je zde absence stopy po silovém působení řemínku na krku poškozeného.
21. Po pádu z motorky ihned následovala potyčka mezi oběma muži a k prokázanému rdoušení poškozeného, pro které je zlomení jazyčky naopak typické.
22. Soud tedy považuje za zcela vyloučené, že by ke zlomení jazyčky u poškozeného došlo jinak než při samotném rdoušení. Znovu ale připomíná, že podle znalců z oboru soudního lékařství nebylo samotné zlomení jazyčky příčinou smrti poškozeného, dokonce by na jeho úmrtí nemělo vliv ani to, kdyby ke zlomení došlo ještě před zahájením rdoušení jako takového. Toto zranění především svědčí o intenzitě rdoušení.
23. K objasnění duševního stavu a osobnostní charakteristiky obžalovaného byl Vypracován opatřen znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a odvětví klinická psychologie. Ze závěrů znalce z odvětví psychiatrie vyplývá, že u posuzovaného nebyla zjištěna žádná duševní porucha v pravém slova smyslu a není důvod se domnívat, že by duševní poruchou trpěl v době činu. Vyšetřovaná trestná činnost není důsledkem duševního onemocnění. V době, kdy se měl dopustit stíhaného jednání, byl schopen rozpoznat možné důsledky svého jednání a byl schopen své jednání ovládat. Nejednal pod vlivem duševní poruchy. Rozpoznávací a ovládací schopnosti byly zachovalé. Aktuální duševní stav obviněného je dobrý, je schopen chápat smysl trestního řízení, dokazování, soudního projednávání i případně uloženého trestu. Duševní poruchou v současné době netrpí. Vzhledem k tomu, že posuzovaný netrpí žádnou duševní poruchou v pravém slova smyslu ani závislostí na návykových látkách, není z pohledu psychiatra nebezpečný pro společnost. Posuzovaný nepotřebuje péči psychiatra a nejsou navrhována žádná ochranná opatření.
24. Ze závěrů znalce z odvětví psychologie vyplývá, že intelektová výkonnost posuzovaného se pohybuje v pásmu průměru, tedy v mezích normy, odpovídá jeho dosaženému vzdělání a životnímu fungování, z vývojového hlediska odpovídá rozumové úrovni dospělé osoby, bez znaků svědčících pro druhotný intelektový úbytek. Osobnost posuzovaného je psychosociálně velmi dobře přizpůsobivá. Je osobou sociálně extravertovanou (= živě reagující, přístupný podnětům, komunikativní, snadno navazující kontakt), sociálně participující, aktivní, flexibilní, ambiciózní, nejen s potřebou vzájemně uspokojivých vztahů, ale i s vyšší potřebou pozornosti, seberealizace, získat ocenění. Mírně zvýrazněné má narcistické charakteristiky, v nepatologické míře, nejspíše mají kompenzatorní charakter (mající charakter kompenzace – náhrady, vzájemného vyrovnání, odškodnění). Vykazuje velmi dobrou frustrační toleranci, je afektivně

stabilní, přímý s asertivní. Nastavená společenská pravidla dodržuje, má smysl pro povinnost, jeho mravní vývoj je na požadované úrovni, morální normy má bezpečně zvnitřněny, disponuje dobrou sebereflexí. Nevykazuje psychotické prožívání a je bez známek duševního onemocnění jako takového. Bude-li posuzovanému prokázána vina, lze vyloučit patickou motivaci, tj. z chorobných důvodů. U posuzovaného se nejednalo o afekt či zkratkovité jednání. Osobnostní zvláštnosti jmenovaného se podílely nevýznamnou měrou. U obviněného se jednalo o situační konflikt, který měl vyvolat poškozený, svoje jednání obviněný popisuje jako obranné, kdy měl být opakovaně verbálně a brachiálně napaden poškozeným a měl jednat ve snaze zastavit další útok proti své osobě, když se cítil ohrožený. Motivace jednání obviněného není primárně závislá na jeho osobnosti. Obviněný nedisponuje rizikovými osobnostními charakteristikami např. disociálními či emočně nestabilními, impulsivními pro vyvolání konfliktu. Obviněný není osobou agresivní, rovněž nebyly zjištěny významné dispozice k agresivnímu jednání, jeho seberegulace je na žádoucí úrovni. Posuzovaný byl schopen si uvědomit dosah a význam svého jednání, a to i z hlediska společenské škodlivosti. Posuzovaný deklaruje konvenční žebříček hodnot, kromě rodinných hodnot u něho významné místo zaujímají i hodnoty společensko-mravní (férovost, upřímnost), ekologické (vztah k přírodě) apod.

25. Z protokolu o prohlídce těla obžalovaného vyplývá, že u něj byly zjištěny červenofialové zabarvení o rozměrech 8x2 cm za pravým uchem, červenofialové zabarvení na pravé lopatce o rozměrech 19x5 cm a na pravé klíční kosti červenofialové vystouplé zabarvení o rozměrech 11x2 cm.
26. Z protokolů o ohledání místa činu a připojených fotodokumentací je patrné, že celý incident se postupně odehrával na komunikaci mezi obcemi [REDAKCE] a [REDAKCE] tedy v otevřeném terénu, kdy předmětnou komunikaci lemují louky a pole.
27. Pokud má tedy soud shrnout právě popsané důkazy, považuje nepochybně za prokázané, že mezi obžalovaným a poškozeným došlo na komunikaci mezi [REDAKCE] a [REDAKCE] k opakovanému slovnímu i fyzickému konfliktu, který započal poškozený. Ten bezdůvodně napadal obžalovaného kvůli jízdě na koloběžce. Obžalovaného sice opakovaně shodil z koloběžky, ten ale neutrpěl v podstatě žádná zranění. Konflikt vyvrcholil vzájemnou potyčkou, která vyústila v usmrcení poškozeného. K tomu došlo tak, že obžalovaný nejprve reagoval na další atak poškozeného tím, že jej sám shodil z motorky, poté počkal, až se poškozený zvedne ze země a při dalším potyčce jej uchopil pravou rukou do tzv. kravaty, jeho tělo dostal do polohy před sebe, kdy poškozený na něm ležel zády a obžalovaný ho rdousil po dobu několika minut silou značné intenzity. Rdoušení zanechal až po příjezdu dalších osob. Soud považuje naopak za vyloučené, že by obžalovaný poškozeného držel tak, že je pouze objímal přes jeho pokrčené ruce v oblasti hrudníku. Tak by prokazatelně nemohlo dojít ke vzniku zranění, které vedly ke smrti poškozeného. Jedním ze zjištěných poranění byla i zlomenina jazyčky, která vznikla právě při silném rdoušení poškozeného, nikoli náhodně při jeho pádu z motorky.
28. Nyní k právní kvalifikaci.
29. Obžalovaný popsaným jednáním naplnil po subjektivní i objektivní stránce všechny zákonné znaky zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku, když jinému úmyslně způsobil těžkou újmu na zdraví a způsobil takovým činem smrt.
30. Na samém počátku je třeba vysvětlit, že obžalovaného úmysl směřoval „toliko“ ke způsobení těžké újmy na zdraví a smrt poškozeného způsobil z nedbalosti. Kdyby tomu bylo jinak, byl by stíhán pro zločin vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku.

31. Poškozený v důsledku jednání obžalovaného utrpěl řadu vážných poranění (poruch zdraví). Jednalo se o uzavření dýchacích cest, což vedlo k výraznému překrvení měkkých pokrývek lebních s tečkovitými krevními výronky, k překrvení omozečnic, k otoku mozku a otoku plic, krevním výronkům ve svalovině krku a v okolí hrtanových chrupavek, krevním výronkům pod hrtanovým poklůpkem a zlomenině pravého velkého rohu jazyčky. V podstatě došlo k zamezení přívodu vzduchu do plic a krve do mozku a k jejich vážnému poškození. Přitom se jedná o životně důležité orgány. Objektivně tak došlo k těžké újmě na zdraví, definované § 122 odst. 2 trestního zákoníku. Ten za těžkou újmu na zdraví považuje mimo jiné poškození důležitého orgánu.
32. Soud pak musel posoudit, zda ve vztahu k tomuto následku je prokázána nějaká forma zavinění obžalovaného a jaká. Soud dospěl k závěru, že obžalovaný se takového jednání dopustil v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku. Tedy ve vztahu k možnému těžkému ublížení na zdraví věděl, že takový následek způsobit může a pro případ, že se tak stane, s tím musel být srozuměn. Každý, byť průměrně vzdělaný a inteligentní člověk ví, že škrcení (jednoduše laicky řečeno) je potenciálně nebezpečné, neboť má vždy za následek menší či větší stlačení krku a zamezení přívodu vzduchu do plic. Absence vzduchu v plicích vede dříve či později k zástavě dechu, což má vliv i na další životně důležité orgány a životní funkce. S nadsázkou lze říct, že tuto skutečnost znají i děti útlého věku. Obžalovaný přesto rdousil poškozeného silou velké intenzity a po (z pohledu možného ohrožení zdraví) dlouhou dobu. S ohledem na to je zřejmé, že obžalovaný se neomezil pouze na pacifikaci poškozeného a jeho zklidnění. Již samotné držení v tzv. kravatě by to jistě umožnilo. Obžalovaný však zcela zbytečně vyvinul značnou sílu na oblast krku poškozeného, kterou konstantně působil několik minut.
33. Ve vztahu k těžšímu následku, kterým byla v tomto případě smrt poškozeného, postačí zavinění z nedbalosti, a to dokonce nevědomé. V daném případě však dospěl soud k závěru, že obžalovaný jej způsobil z vědomé nedbalosti. Tedy věděl, že může takový následek způsobit, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že jej nezpůsobí (§ 16 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku). Jak už bylo výše řečeno, obžalovaný rdousil poškozeného v podstatě nekontrolovaně, značnou silou a po dlouhou dobu. Musel tedy vědět, že mu může způsobit i smrt, když mu uzavírá dýchací cesty. Zde platí totéž, co soud již uvedl výše. Obžalovaný neměl žádný rozumný důvod spoléhat na to, že při takto intenzivním a trvalém rdoušení poškozeného v krajním případě neusmrtí.
34. Soud se pak zabýval i otázkami jiné právní kvalifikace či možné úplné beztrestnosti obžalovaného. Obhajoba totiž argumentovala tím, že jednání obžalovaného vykazovalo znaky nutné obrany podle § 29 odst. 1 trestního zákoníku, případně by mělo být posouzeno jako zločin ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3,5 trestního zákoníku.
35. Nejprve tedy k otázce nutné obrany. Jedná se o jednu z okolností vylučující protiprávnost. Nutná obrana má zcela striktní podmínky. V rámci nutné obrany obžalovaný odvrací přímo hrozící či trvající útok na zájem chráněný trestním zákoníkem. Obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Soud tedy musí pečlivě zkoumat skutkový děj a chování jak útočníka, tak obránce.
36. V daném případě dospěl soud jednoznačně k závěru, že žádná z uvedených podmínek splněna nebyla. Jednání obžalovaného, spočívajícímu ve rdoušení poškozeného, předcházela situace, kdy obžalovaný byl opakovaně sražen z koloběžky. Po pádu se zvedl a přistoupil k poškozenému, který ale v té době na obžalovaného již neútočil. Zde obžalovaný jen velmi neurčitě uvádí, že se po něm poškozený ohnal rukou. Přitom však zůstal sedět na stojící motorce a v této pozici mohl obžalovaného jen těžko nějak výrazněji ohrožovat. Naopak, byl to v tu chvíli obžalovaný, kdo převzal v konfliktu aktivitu a poškozeného srazil i s motorkou na zem. V další fázi vyčkal na místě a když se poškozený zvedl, pustil se s ním do další fyzické potyčky. Ani zde netvrdí

obžalovaný, že by byl poškozeným konkrétním způsobem napaden, pouze uvedl, že se na něj nějak sápal. Při následném zápase musel mít obžalovaný převahu, neboť dokázal poškozeného vmanipulovat do polohy, kdy mu nasadil tzv. kravatu. Rozhodně se tedy nejednalo o pouhou obranu proti trvajícímu či hrozícímu útoku. Ve chvíli, kdy došlo k rozhodující potyčce, poškozený na obžalovaného nijak neútočil. Obžalovaný se ani neměl důvod domnívat, že by byl poškozeným nějak vážně napaden. Samotnému finálnímu konfliktu sice předcházelo opakované jednání poškozeného, které na jedné straně znamenalo opakované sražení obžalovaného z koloběžky, na druhé straně nijak nepokračovalo. Kdyby měl poškozený v úmyslu obžalovanému skutečně reálně ublížit, jistě by využil je pádů z koloběžky k případnému dalšímu útoku. To se ale nestalo. Takto soud jednání poškozeného musí hodnotit jako silně šikanózní, obtěžující a nedůvodné, nicméně nemohlo zavdat příčinu k představě, že obžalovaného natolik ohrožuje na zdraví či životě, aby muselo ze strany obžalovaného dojít k popsání jednání.

37. Tím se soud dostává i k případné další podmínce nutné obrany, kterou je její přiměřenost. I kdyby zde existovalo jednání, které by naplňovalo znaky obrany proti hrozícímu nebo trvajícímu útoku, musel by soud konstatovat, že obrana obžalovaného byl zjevně nepřiměřená povaze útoku. Jak už bylo konstatováno, poškozený obžalovaného bezdůvodně šikanoval, napadl opakovaně strčením, které způsobilo pád z koloběžky. Dále se ale jednání poškozeného nestupňovalo, žádný intenzivnější útok nenásledoval. Poškozený se zjevně spíše omezoval na verbální projevy. Ostatně obžalovaný neutrpěl v podstatě žádná zranění. Obžalovaný se snažil vyvolat před soudem dojem, že poškozený měl nad ním výraznou fyzickou převahu. Ve vzájemné fyzické konfrontaci se však ukázal opak, kdy obžalovaný velmi záhy dostal poškozeného do polohy, ve které již neměl šanci na odpor. Podle názoru soudu samotný fyzické parametry (váha, výška) nemusí nutně znamenat převahu při konfliktu. Nepochybně je důležitá i kondice obou osob, která byla u obžalovaného nepochybně výrazně lepší. Z důkazů totiž vyplývá, že zatímco obžalovaný je zdravý, sportovně založený muž, poškozený měl nadváhu a řadu zdravotních obtíží. Obžalovaný tak musel již záhy shledat, že je schopen fyzické převahy a uzpůsobit tomu zpacifikování poškozeného.
38. Soud považuje také za důležité zdůraznit, že ne každý hrozící útok je nezbytně nutné odvracet aktivním jednáním vůči útočníkovi. I v projednávaném případě měla situace zcela jiné řešení. Oba muži se v okamžiku poslední potyčky nacházeli na silnici mezi dvěma obcemi, po obou stranách silnice se nachází otevřený prostor, pole a louky. Obžalovanému přece nic nebránilo využít tohoto prostoru k útoku a vzdálení se od poškozeného, pokud se skutečně cítil nadále ohrožen na zdraví či životě. Znovu je třeba zdůraznit, že v době, kdy se tak rozhodoval, žádný útok ze strany poškozeného netrval.
39. Nyní k možné právní kvalifikaci jako zločinu ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky podle § 146a odst. 3,5 trestního zákoníku.
40. Trestný čin ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky představuje privilegovaný případ úmyslného útoku na zdraví člověka. Obsahuje dvě základní skutkové podstaty, kdy první z nich (odstavec 1) se vztahuje na případy úmyslného způsobení ublížení na zdraví ve smyslu § 122 odst. 1, druhá (odstavec 3) pak na případy úmyslného způsobení těžké újmy na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2. Obě dvě základní skutkové podstaty pak předpokládají, že pachatel svůj úmyslný útok na zdraví jiné osoby uskutečňuje při existenci jednoho ze dvou alternativně stanovených privilegujících důvodů (oproti trestnému činu ublížení na zdraví, respektive těžkého ublížení na zdraví), kterými jsou jednak silné rozrušení pachatele způsobené strachem, úlekem, zmatkem nebo jiným omluvitelným hnutím mysli, a jednak předchozí zavrženímhodné jednání poškozeného.
41. Podle ustálené soudní praxe se silným rozrušením pachatele rozumí duševní stav, při němž pachatel jak vnitřně, tak zpravidla navenek vykazuje značné emoční vzrušení či neklid ovlivňující

jeho další jednání a projevující se v průběhu činu, a to bez ohledu na to, zda se na takovém rozrušení podílí nervová labilita či přímo duševní porucha pachatele, anebo je příčinou silného rozrušení pouze vlastní omluvitelné hnutí mysli. Stav vzrušení se projevuje zvláštním chováním doprovázeným až fyziologickými změnami organismu. Silné rozrušení jako vystupňovaná reakce na strach, úlek, zmatek či jiné omluvitelné hnutí mysli sice nemusí nutně ovlivnit přičetnost, ale vždy vede ke značnému zúžení vědomí a oslabení psychických zábran u pachatele, neboť ovlivňuje jeho schopnost racionálně jednat. Jde-li o omluvitelná hnutí mysli, ta pocházejí z polehčujících a pochopitelných duševních stavů pachatele. Jde v zásadě o nelibé emotivní reakce na podstatný vnější podnět v podobě útoku, nebezpečí či jiného ohrožení, které jsou zpravidla spojeny s neurovegetativními projevy, přičemž musí navazovat na podněty mimořádné intenzity a závažnosti, neboť musí vyvolat silné rozrušení.

42. Soud po zhodnocení provedených důkazů však dospěl k závěru, že se obžalovaný v silném rozrušení nenacházel. Ze znaleckého posudku z oboru psychiatrie a psychologie vyplývá, že nejednal v afektu, podle všeho jeho jednání mělo zlobný podtext, v němž si uvědomoval, co činí, byl schopen se svého jednání vyvarovat, tento posudek také dokládá, že předešlý fyzický konflikt neměl na stav jeho mysli takový vliv, aby jakkoli ovlivnil jeho ovládací či rozpoznávací schopnosti, obě tyto schopnosti měl plně zachovány. Obžalovaný si na průběh událostí dobře pamatuje, podrobně je popisuje včetně toho, jak zcela cíleně zpacifikoval poškozeného. Nutno se zabývat i jednáním obžalovaného po spáchání skutku. Obžalovaný jednal zcela racionálně. S přítomnými svědkyněmi normálně komunikoval a situaci jim popisoval, svědkyně nehovořily o tom, že by obžalovaný navenek vykazoval nějaké abnormální fyzické či psychické projevy. I jeho vzdálení se místa činu mělo zcela racionální a pragmatický základ.
43. Úmyslné způsobení těžké újmy na zdraví jinému v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného jde tehdy, pokud pachatel jedná pod vlivem takového zavrženíhodného jednání poškozeného, které je obecně považováno za chování v příkrém rozporu s morálkou a svědčí o morální zvrhlosti, bezcitnosti, bezohledném sobectví a o neúctě poškozeného k ostatním osobám nebo společnosti. Současné míra závažnosti, respektive negativní charakter provokujícího chování poškozeného musí být v odpovídajícím poměru k významu objektu trestného činu, jímž je zdraví člověka. Odtud vyplývá, že zavrženíhodným jednáním je třeba rozumět takové vědomé a úmyslné jednání poškozeného, které je z hlediska etických měřítek společnosti mimořádně zlé, zraňující a pro druhé ponižující nebo hrozící jim způsobit závažnou újmu na jejich právech. Může se tak jednat o závažné útoky na lidský život, zdraví, svobodu a důstojnost (například opakované fyzické napadání, mučení, domácí násilí, psychické týrání, včetně nejružnějších typů šikany, dále útlak, vydírání, sexuální zneužívání, závažné porušování domovní svobody, tzv. sousedský teror, závažné případy pronásledování, ale i šíření pomluv a psychicky zraňujících informací). Mezi předchozím zavrženíhodným jednáním poškozeného a úmyslným ublížením na zdraví ze strany pachatele přitom musí být dána zřejmá a nepochybná příčinná souvislost, přičemž provokující jednání poškozeného musí být podstatnou a zásadní pohnutkou pachatele.
44. V daném případě je zřejmé, že jednání poškozeného rozhodně nedosáhlo takové mimořádné intenzity, aby bylo možno jej podřadit pod uvedený pojmový znak skutkové podstaty. Poškozený sice obžalovaného opakovaně udeřil do oblasti krku a shodil jej z koloběžky, jednalo se však v zásadě o jeden trvající konflikt, který se opakoval v krátkém časovém intervalu, ze kterého si obžalovaný neodnesl v podstatě žádnou újmu. Z pohledu výše řečeného, jednalo se o poměrně běžnou a relativně neškodnou potyčku. A soudní praxe vychází mimo jiné z toho, že ne každé fyzické napadání ani spory, potyčky, strkanice apod. naplňuje znaky tohoto trestného činu. Musí jít skutečně o velmi intenzivní jednání.

45. Při rozhodování o trestu vycházel soud ze všech skutečností, uvedených v § 39 odst. 1, 2, 3 trestního zákoníku.
46. Obžalovanému výrazně polehčuje předchozí řádný život. V minulosti nebyl nikdy odsouzen pro trestný čin ani postižen pro přestupek. Ač by se mohla nabízet další polehčující okolnost v podobě doznání, soud ji obžalovanému přiznat nemůže. Doznání k trestnému činu musí být totiž úplné a musí zahrnovat všechny zákonné znaky skutkové podstaty včetně zavinění. Obžalovaný však subjektivní stránku popírá a popírá i (tváří v tvář dalším nezpochybnitelným důkazům) i samotný mechanismus útoku na poškozeného. Nutno tedy konstatovat, že další polehčující okolnosti soud neshledal. Na druhé straně neshledal ani žádnou okolnost přitěžující. Nelze však odhlédnout od chování obžalovaného po samotném činu. kdy se nepřesvědčil o stavu poškozeného, ani se o to nesnažil a spokojil se s představou, že poškozený spí v důsledku opilosti. Přitom si byl vědom, že je před tím rdousil. Naopak, ani nevyčkal příjezdu policie a pod nepochopitelnou záminkou, že měl dvě piva, z místa odjel. To je o to víc zarážející, že se sám opakovaně označil za poškozeného a napadeného. Jak už bylo výše zmíněno, nejednalo přitom se o jednání v změněném stavu myslí, ale o jednání zcela racionální. Také v řízení před soudem obžalovaný v zásadě nepřipouštěl svou vinu a trvale se situoval do pozice oběti.
47. K osobě obžalovaného bylo dále zjištěno, že je svobodný, má partnerku a jedno nezletilé dítě. Pracuje v [REDAKCE] v [REDAKCE], odkud je velmi dobře hodnocen. Je velmi dobře finančně zajištěn. Lze tedy konstatovat, že se jedná o zcela bezúhonného člověka, který žije řádným a bezproblémovým způsobem. Z výše citovaného znaleckého posudku z oboru psychologie vyplývá, že v jeho osobnosti nebyly zjištěny žádné defekty, které by mohly vést k úvaze o možném rizikovém chování v budoucnu.
48. Lze tedy uzavřít, že soud hodnotí jednání obžalovaného jako zcela ojedinělý exces z jinak řádného života a jeho resocializace je možná a zcela reálná. K jeho nápravě postačí trest, uložený na samotné spodní hranici trestní sazby. Soud je s ohledem na výše řečené přesvědčen, že k nápravě obžalovaného postačí věznice s mírnějším režimem, tedy s ostrahou, byť podle zákonných kritérií by měl být již zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.
49. Soud pak nemůže v souvislosti s ukládaným trestem nezmínit další skutečnosti. V daném případě byla projednávána svým způsobem výjimečná věc, kdy obžalovaným je zcela bezúhonný, až příkladně žijící muž, poškozeným pak člověk, který podle provedených důkazů až tak příkladným životem nežil, byl problémový, konfliktní, požíval ve zvýšené míře alkohol a drogy, řídil motorová vozidla bez řidičského oprávnění. To vše nepochybně vyplývá z výpovědí svědků [REDAKCE] [REDAKCE] [REDAKCE]. Navíc to byl on, kdo zcela bezdůvodně celý konflikt vyprovokoval. Rozhodně nebylo věcí poškozeného řešit, zda je obžalovaný osvětlen či nikoli. Mohl ho na to upozornit, nikoli jej popsáním způsobem napadat. To soud konstatuje proto, že v případě jiného postoje obžalovaného k trestnímu řízení by zde jistě byl prostor pro využití ustanovení trestního zákoníku, na základě kterých lze moderovat základní trestní sazbu a ukládat trest mimořádně snížený pod spodní hranici zákonné trestní sazby. Takovým ustanovením je například § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku v případě prohlášení viny podle § 206c trestního řádu. Dalším takovým ustanovením je § 58 odst. 1 trestního řádu, který ovšem předpokládá, že vzhledem k okolnostem případu nebo poměrům pachatele by bylo možno dosáhnout jeho nápravy i trestem kratšího trvání. Soud tyto podmínky nemůže shledat za situace, kdy obžalovaný trestnou činnost nedoznává a nehodlá přijmout svou odpovědnost za způsobený následek. Soud tedy nevidí onu počínající snahu obžalovaného po nápravě, která je nezbytná ke konstatování, že k ní není potřeba trest v rámci příslušné trestní sazby.

50. Soud musí zdůraznit, že obžalovaný má právo se hájit způsobem, jakým uzná za vhodné. Jakoukoli jeho výpověď nelze hodnotit jako přítěžující okolnost. Na druhé straně, pokud například obžalovaný stále trvá na tom, že poškozeného vůbec nedržel kolem krku, ač tuto obhajobu vyvrací jednoznačně znalci ze soudního lékařství, ale i svědkyně [REDAKCE] pak se samozřejmě připravuje o možnost, aby soud mohl uvažovat o jiném trestu, než který mu byl uložen.
51. K trestnímu řízení se řádně a včas připojila poškozená [REDAKCE] s regresním nárokem na náhradu škody za úkony [REDAKCE], poskytnuté poškozenému, včetně úroků z prodlení. Svůj nárok doložila příslušnými doklady o těchto úkonech. Soud došel k závěru, že takto způsobená škoda je v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného a proto mu byla uložena povinnost ji uhradit.
52. Podle § 1970 občanského zákoníku po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená. Od 1.1.2014 jsou úroky z prodlení stanoveny prováděcím nařízením k občanskému zákoníku č. 351/2013 Sb. Toto prováděcí nařízení bylo sice novelizováno od 1.1.2018, ale úprava úroků z prodlení nijak změněna nebyla. Podle § 2 tohoto nařízení výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů. Přitom repo sazba české národní banky pro druhé pololetí 2024 činí 4,75 %. Úrok z prodlení tedy činí 12,75 % ročně a obžalovanému byla stanovena povinnost jej platit od 2. 5. 2024. Dne 30. 4. 2024 se na počátku hlavního líčení dozvěděl o nároku poškozeného, druhý den byl povinen platit škodu a další den se dostal do prodlení.
53. K trestnímu řízení se dále připojili poškození – pozůstalí po zemřelém poškozeném s nároky na náhradu nemajetkové újmy v penězích za duševní útrapy, spojené s úmrtím blízké osoby. Konkrétně [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 850 000 Kč, [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 850 000 Kč, [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 750 000 Kč, [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 640 000 Kč, [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 640 000 Kč a [REDAKCE] [REDAKCE] (částkou 640 000 Kč.
54. Soud shledal tyto nároky zcela oprávněné.
55. Právo na náhradu za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké je s účinností od 1. 1. 2014 upraveno v § 2959 o. z., který nově stanoví široké obecné pravidlo pro odčinění duševní újmy pozůstalých a nahrazuje předchozí systém odškodňování prostřednictvím zákonem stanovených paušálních částek. Jedná se o právo ryze osobního charakteru, které je svou povahou úzce spjata s osobou pozůstalého, neboť jeho cílem je přiměřeně vyvážit, popřípadě zmírnit nemajetkovou újmu vzniklou pozůstalému v jeho osobnostní sféře a odčinit zásah do práva na budování a rozvíjení rodinných vztahů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 293/2018).
56. Újma, která se odčínuje, spočívá především v psychických útrapách (smutku, žalu) způsobených vnímáním smrti blízkého člověka; odčinit je však třeba i další citové strádání, jako např. šok ze zprávy o smrtelném úrazu blízké osoby, ztrátu životní perspektivy, obavy o budoucnost apod.
57. U újmy, která nemá majetkový charakter, je vyloučeno uvedení do původního stavu, exaktní vyčíslení peněžité náhrady za tuto újmu je z povahy věci vyloučeno a normativní požadavek „plného vyvážení utrpení“ je tedy iluzorní a nelze jej vykládat v tom smyslu, že by náhrada měla být „co největší“. Nastupuje proto satisfakce (zadostiučinění), která má alespoň zmírnit nepříznivé stavy vzniklé škodlivým zásahem do osobnostní sféry poškozeného, případně poskytnout

poškozenému, aby si těžko měřitelné a na peníze ne zcela exaktně převoditelné potíže nemajetkového charakteru vykompenzoval tím, že si pomocí finančních prostředků, případně předmětů či požitků pořízených za poskytnutou náhradu, zpříjemní či usnadní život.

58. Při určování náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké by její výše měla odrážet obecně sdílené představy o spravedlnosti a slušnosti. Tato kritéria jsou však příliš obecná a nepostačují k určení výše náhrady, neboť názory na to, jaká výše náhrady je spravedlivá a slušná, jsou velmi subjektivní a mohou se značně lišit, nehledě k tomu, že údaje o takto obecně sdílených představách nejsou ani k dispozici. Soud se při úvaze o výši náhrady nemůže opřít pouze o svou volnou úvahu, neboť by pak jen stěží čelil námitce libovůle. Je třeba najít určitá objektivní hlediska, jež mohou být východiskem pro stanovení náhrady.
59. V současné době je třeba při stanovení výše takového odškodnění vycházet z judikatury, která dává jednotlivým částkám rámec. Je to především rozhodnutí Nejvyššího soudu sp.zn. 25 Cdo 894/2018, ze kterého vyplývá, že u osob nejbližších (manžel, rodiče, děti) lze za základní částku považovat dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného. V případě sourozenců pak lze vycházet z částky o jednu čtvrtinu nižší.
60. V roce 2022 činila tato hrubá mzda 40 353 Kč, dvacetinásobek tedy činí částku 807 060 Kč. Částka snižená o čtvrtinu pak činí 605 295 Kč. Je tedy patrné, že všichni poškození uplatnili z pohledu ustálené soudní praxe v zásadě minimální částku, zvýšenou pouze nepatrně. Takové zvýšení soud nepovažuje za neadekvátní. Výjimkou je pouze [REDAKCE] zemřelého [REDAKCE] [REDAKCE] u kterého je požadovaná částka navýšena o více než 100 000 Kč. Ani to není však požadavek neadekvátní. Soud chápe argumentaci poškozeného, že byl poškozenému věkově nejbližší a také s ním žil ve společné domácnosti.
61. Pro úplnost je třeba dodat, že s ohledem na to, že poškození uplatnili nároky na náhradu nemajetkové újmy v téměř minimální výši, kterou akceptuje rozhodovací praxe soudů, nepovažoval soud za nutné doplňovat dokazování o výsledky poškozených a i při jejich absenci mohl o nárocích rozhodnout tak, jak je uvedeno ve výroku rozsudku.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je možno podat odvolání do 8 dnů od doručení jeho opisu ke Krajskému soudu v Plzni. O tomto odvolání bude rozhodovat Vrchní soud ČR v Praze.

Státní zástupce může odvoláním napadnout rozsudek pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to i v neprospěch obžalovaného, poškozený může podat odvolání toliko v případě, že uplatnil nárok na náhradu škody, a to pro nesprávnost výroku o náhradě škody, zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci. Obžalovaný má právo podat odvolání pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká. Všechny shora uvedené oprávněné osoby mohou napadat rozsudek také proto, že výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházející rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí. Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Státní zástupce může ve prospěch obžalovaného podat odvolání i proti jeho vůli, stejně tak proti vůli obžalovaného, jenž je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jeho způsobilost k právním úkonům je omezena, může za něho v jeho prospěch podat odvolání též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce. Ve

prospěch mladistvého obžalovaného může i proti jeho vůli podat odvolání i orgán pověřený péčí o mládež, kterému lhůta k podání opravného prostředku běží samostatně.

Odvolání musí být ve lhůtě shora uvedené nebo v další lhůtě 5 dnů k tomu stanovené předsedou senátu soudu prvního stupně také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v kterých výrocích je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

Poškozený má možnost požádat o vyrozumění o konání veřejného zasedání o podmíněném propuštění obžalovaného z trestu odnětí svobody. Žádost poškozený podává soudu, který rozhodoval v prvním stupni.

Plzeň dne 4. října 2024

Mgr. Tomáš Bouček, v.r.
předseda senátu
Krajského soudu v Plzni